

بحران‌های هویت

نقد اجتماعی پست‌مدرنیته

نویسنده: اریک جی. دان

مترجم: صالح نجفی

سرشناسه	دان، رابرت جی. Dunn, Robert G
عنوان و نام پدیدآور	بحران‌های هویت: نقد اجتماعی پست مدرنیته / رابرت جی. دان ؛ مترجم صالح نجفی.
مشخصات نشر	تهران: شیرازه کتاب ما، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	ده، ۵۳۶ ص.
فروست	مجموعه فلسفه و اقتصاد سیاسی؛ ۷.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۸۴۳-۲۴-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیا:
یادداشت	Identity Crises: a Social Critique of Postmodernity, c1998.: عنوان اصلی
یادداشت	کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان "بحران‌های هویت نقد اجتماعی پست مدرنیته" توسط انتشارات نشر و پژوهش شیرازه در سال ۱۳۸۴ منتشر شده است.
عنوان دیگر	بحران‌های هویت.
موضوع	فراتجدد — جنبه‌های اجتماعی Postmodernism -- Social aspects
شناسه افزوده	نجفی، صالح، ۱۳۵۴ — مترجم
رده بندی کنگره	HM449:
رده بندی دیویی	۱/۳۰۰:
شماره کتابشناسی ملی	۵۸۱۶۶۲۸:

بحران‌های هویت

نقد اجتماعی پست مدرنیته

نویسنده: رابرت جی. دان

مترجم: صالح نجفی

انتشارات: شیرازه کتاب ما

چاپ و صحافی: پردیس دانش

تیراژ: ۳۳۰ نسخه

چاپ اول: تیر ۱۴۰۱

حق چاپ و نشر محفوظ است.

تهران، صندوق پستی: ۱۱۱-۱۳۱۴۵

تلفن: ۸۸۹۵۲۲۹۷ فکس: ۸۸۹۵۱۶۹۱

همراه: ۰۹۳۶-۹۵۰۰۱۸۲

سایت: www.shirazehketab.com

فهرست

یادداشت دبیر مجموعه ۱

مقدمه ۱

«پست مدرنیسم» و «پست مدرنیته» ۲

هویت، تعیین هویت، و تفاوت ۴

بحران‌های هویت، سیاست، و نظریه دانشگاهی ۶

مناسبات اجتماعی، تغییرات فرهنگی، و نظریه: نظری اجمالی ۱۲

فصل اول: زمینه‌سازی مجدد نظریه

مناسبات اجتماعی هویت و تفاوت ۲۹

منشاء و معنای سیاست هویتی ۳۳

سردرگمی‌های سیاست هویتی: مسئله تفاوت ۵۳

رهیافت مبتنی بر مناسبات اجتماعی به هویت و تفاوت ۵۹

مناسبت‌مندی اجتماعی و رسالت‌های ساخت‌باوری ۷۸

درباره تنش‌های موجود میان عام‌باوری و ویژه‌باوری ۹۳

نتیجه‌گیری: تحلیل اجتماعی و مقوله «فرد» ۹۸

فصل دوم: مدرنیته و پست‌مدرنیته

دگردیسی‌ها در تکوین هویت ۱۰۹

هویت: مفهومی متعلق به مدرنیته و صورت‌بندی‌های مدرن آن ۱۱۳

مدرنیته، اجتماع، و فرد ۱۳۱

هویت در پست‌مدرنیته: اقتضائات مصرف ۱۴۲

۱۵۹. تلویزیون به منزله یک شکل کالایی: مصرف و جایجایی مناسبات اجتماعی
 ۱۷۴. سرنوشت هویت: اجتماعات، مصرف، و فرهنگ توده‌ای

فصل سوم: درباره‌گذار از مدرنیته به پست مدرنیته

۱۸۷. دگردیسی‌های فرهنگ
 ۱۹۲. مدرنیته و پست مدرنیته
 ۱۹۹. مدرنیته و بحران پست مدرن معنا: چندپارگی، ناهمگنی، فضا، و زمان
 دلالت بصری و درآمدن جامعه در ذیل مقوله زیباشناسی: تأثیر و تأثر
 ۲۱۲. متقابل سرمایه و فرهنگ
 خواننده همچون مؤلف، مصرف‌کننده همچون تولیدکننده: مصرف
 ۲۲۲. همچون حذف مرجعیت
 ۲۳۰. وانمایی و بحران واقعیت پست مدرن
 ۲۴۰. فرهنگ در محاصره نمایش، وانمایی، و هویت

فصل چهارم: شرح بی‌ثبات گشتن هویت

۲۴۹. روند پست مدرن شدن، کالایی شدن، و همترازی با مکان فرهنگی
 ۲۵۳. مدرنیزاسیون و پست مدرنیزاسیون
 مصرف و انباشت انعطاف‌پذیر: تغییرات اقتصادی، کالا، و
 ۲۵۷. بی‌ثبات شدن منزلت
 ۲۸۹. رسانه‌های الکترونیکی و کالایی شدن تصاویر
 ۳۰۰. جهانی شدن و جغرافیاهای فرهنگی نوین
 ۳۱۷. جنبش‌های اجتماعی نوین
 ۳۲۴. پست مدرنیزاسیون و دگردیسی فرهنگ

فصل پنجم: هویت، سیاست، و منطق دوگانه پست مدرنیته

۳۲۹. انشقاق و تکرار
 ۳۳۸. جست و جوی تفاوت در پست مدرنیته: انشقاق یا تکرار؟
 ۳۵۲. برابر نهادهای انشقاق: تلاش برای یافتن تکیه‌گاه
 ۳۷۹. عوام‌گرایی فرهنگی، سنت، و ابهامات سیاسی پست مدرنیته

یادداشت دبیر مجموعه

هرچند امروز مقوله «پست مدرن» در فضای فرهنگی جهان حضوری مستمر یافته است، اما کمتر توجهی به شرایط اجتماعی برآمدن آن شده است. رابرت دان، نویسنده این کتاب بر این نظر است که تبیین نظریه پست مدرن به واسطه نقد مدرنیته، یعنی به واسطه نقد فاعل شناسایی قدر قدرت، نه فقط کفاف درک وضعیت پست مدرنیته را نمی دهد بلکه فضای مخدوشی را به وجود می آورد که گویی می توان در آن، فرد را فارغ از تعاملات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی اش شناخت یا اینکه می توان بدون در نظر گرفتن وضعیت تاریخی - اجتماعی، به دآوری و ارزش دآوری و درباره عملکرد گروه های مردمی و پدیدارهای جمعی پرداخت. از این منظر است که مقوله هویت، جایگاهی محوری در بحث رابرت دان پیدا می کند؛ و این پرسش که پست مدرنیته ناظر بر چه جامعه ای است، پاسخ خود را در گوناگونی شیوه های کسب و اخذ هویت در جامعه می یابد. زیرا وی بر این نظر است که کمتر مقوله ای را می توان گفت که همچون مقوله هویت، در آن واحد در خود فردیت و جمعیت، یادگار دوران ماضی و وضع حال و چشمداشت به آینده و دست آخر فرهنگ و سیاست را بازتاب دهد.

به این اعتبار جستجوی عوامل و شرایطی که به آنچه بحران های فرهنگی نامیده می شود و به تعبیری حاصل بحران مدرنیته و زمینه ساز برآمدن پست مدرنیته بوده اند، راهی است که نویسنده کتاب برای نقد اجتماعی پست مدرنیته برگزیده است. اینک، تحقیق در عوامل و شرایطی که بر برآمدن وضعیت پست مدرن انجامیده اند، رابرت دان را به این نتیجه می رساند که

پست مدرن شدن جهان یعنی جهانی شدن سرمایه، تعدد و تکثر منابع آشکار و پنهان قدرت، شیوه‌های جدید اعمال سلطه و قهر که مدرنیته و ارزش‌های جهانشمول آن را به چالش طلبیده‌اند و به طبع آن هویت اجتماعی فرد را نیز دچار سردرگمی کرده‌اند، زمینه عینی برآمدن اندیشه پست مدرن را فراهم کرده‌اند و نه بالعکس.

در واقع، نیازهای سرمایه به تبیین ساختارهای انعطاف‌پذیر فزاینده که در خرد کردن مراکز بزرگ تولیدی، جابجایی محل جغرافیایی بنگاههای تولید و توزیعی، چشمپوشی بر کاستی‌های فرهنگی پیش مدرن در جوامعی که به دلیل هزینه‌های پایین تولید، سود سرمایه را افزایش می‌دهند و حاکمیت جهانی مصرف‌گرایی بازتاب می‌یابند، نمی‌توانست با سویه‌های رهایی بخش مدرنیته سازگاری داشته باشد. برطرف کردن این نیازها به اندیشه‌ای احتیاج داشت که بتواند روایت‌های کلان و جهانشمول مدرنیته را به چالش بکشد. اندیشه پست مدرن زائیده چنین چالشی است.

در عین حال، رابرت دان تاکید می‌کند که این اندیشه مانند سایر اندیشه‌های انتقادی دارای وجوه خودمختاری نیز هست که به پیروی محض از زمینه اجتماعی محدود نمی‌ماند و امکانات نقد سویه‌های سلطه‌طلبی موجود در مدرنیته را نیز فراهم می‌آورد.

مراد نقفی